

REBELL

Utgitt av RØDØUNGDOM

Nr 2 - 00

10 kr

Erotikksvinet
Framtidsvisjoner
Vägra kallas hora
Forbanna Shabana
Feministisk håndbak
RødØUngdom i siget

RØD UNGDOM er klare for hogg. Vi har hatt et landsmøte som har vist en sterkere organisasjon enn noen gang på 90-tallet. I ei tid der stadig flere ser at kapitalismen ikke duger for fem flate øre, er Rød Ungdom i fremste rekke for å kreve noe nytt. Med "En sosialisme for vår framtid" er vi klare til å vinne brei oppslutning om sosialismen. Les mer på neste side.

NORGE ER ET LAND av pionerer. Først var det ostepøl, og nå er vi nok en gang på verdenskartet. Vi trenger ikke Krf-regjering for å ta grep av typen "kvinnene tilbake til kjøkkenbenken". Med Volda-dommen har Norge etablert en rettspraksis som gjør at kvinner risikerer økonomisk ruin for å anmelde voldtekt. Men motstanden er stor.

"**NORSKPAKISTANER**" er først og fremst ei mediagreie. Shabana Rehman er norsk. Med pakistansk opprinnelse. Og hun har pådratt seg lovord og drapstrusler ved å være det på standupscenen. Hun tar opp dobbeltmoral, tvangsekteskap og seksuell undertrykking med spisskompetanse på det, og med humor som våpen.

I VÅRT LANGSTRAKTE land bor det over 2 millioner damer. Over dette langstrakte landet har noe vi med en metafor kan kalle en feministebølge skylt. Allikevel har under 800 av damene organisert seg i en kvinneorganisasjon. Og kvinneorganisasjonen er ikke engang samla. Men Ottar og Kvinnefronten har planene klare.

DETTE NUMMERET av **Rebell** har et feministisk tilsnitt. Kos deg!

I REBELL:

- 4 MED SHABANA PÅ STAND**
- 8 FEMINISME EKSTRAVAGANZA**
- 10 EROTIKKSVINET TOM-KETIL**
- 11 FRAMTIDSVISJONER**
- 12 FEMINISTISK HÅNDBAK**
- 14 VÄGRA KALLAS HORA!**
- 15 VOLDA-SAKEN**

ABONNÉR PÅ REBELL!

110 KR FOR 8 NUMMER

KONTONR: 05300333062

Rebell blir utgitt med støtte fra Rød Ungdom.

Ansvarlig redaktør: Eivind Volder Rutle <eivind@raud.ungdom.org>

Innholdet i signerte artikler representerer ikke nødvendigvis

Rød Ungdoms syn.

Takk til Klassekampen for teknisk og kreativ hjelp.

Adresse: Osterhausgt. 27,
0183 OSLO

Fax: 22989055

Tlf: 22989070

rebell@raud.ungdom.org

Kontonummer

05300333062

Rød Ungdom på nettet:

www.raud.ungdom.org

Forsidebildet er tatt av

Erik Kruse

ISSN 0802-3786

Fotballkamp!

Rød Ungdom vil spille ball om framtida.

Rød Ungdoms landsmøte har valgt en toppskårer til leder, og resten av ledelsen er heller ikke målfattige.

Eivind Volder Rutle er ny leder i Rød Ungdom.

foto: Kristian Hægeland Klassekampen

Mye av landsmøtet ble brukt til å diskutere sosialismeresolusjonen, som ble vedtatt med stor enighet. Hvis Rød ungdom vil være med å spille ball om framtida må de ha en ball å spille med, "En sosialisme for vår framtid" er en lærekule å ta utgangspunkt i, sier nyvalgte leder Eivind Volder Rutle.

Eivind er 21 år og kommer opprinnelig fra Ålesund. Han vært med i Rød Ungdom siden sin spede ungdom. Han går inn i sitt syvende år som RU - medlem. Det er så mye jeg vil forandre både med Rød Ungdom og med verden. Urettferdigheten i verden gliser bredt til deg hver eneste dag. Da har du to alternativer, enten må du gjøre noe med det, eller så må du lukke øynene å tro at det ikke nytter. Det går et mantra i dag som blir gjentatt så mange ganger at du tror på det, nemlig at det ikke finnes noe alternativ til kapitalismen. Derfor er denne resolusjonen så viktig, fordi den sier noe om hva vi ønsker oss, ikke bare hva vi ikke vil ha.

– Har du noen eksempler fra resolusjonen?

– Den slår fast at vi ønsker oss et sosialistisk folkestyre. Sosialisme er en umulighet om vi ikke har demokrati. Dette er en viktig lærdom fra historia. Det betyr lite at alle har mat om det ikke er folket som bestemmer. Sosialisme betyr planøkonomi, som er en demokratisk styring av økonomien. Det er jo egentlig helt sinnsykt at folk i dag ikke skal få bestemme over det som er viktigst, nemlig pengene. Vi har ikke lenger en klokkeklar tro på staten. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk som Marx har skrevet. Folket må bli i stand til å styre. Derfor er folkets egne organisasjoner viktige, som eksempelvis miljøbevegelsen, fagforeninger og kvinneorganisasjoner. Sosialismen gjør frigjøring mulig, nettopp ved å ta vekk profitt som samfunnsstyrer.

Eivind snakker seg varm om sosialisme. Til høsten skal Rød Ungdom ha sosialismekampanje hvor de skal nå ut til ungdom med sitt alternativ: Et sosialistisk folkestyre. Eivind er klar for fotballkampen om framtida – folk kan styre bedre enn de som kun teller penger. Ballen har blitt spilt, nå gjelder det å få med seg flest mulig på klassekampen om framtida.

Utdrag fra Sosialisme-resolusjonen vedtatt på RUs 22. landsmøte 2000

«Sosialismen er virkeliggjøringa av et demokratisk samfunnssystem, der også det økonomiske livet er underlagt et folkestyre. Sosialismen gjør slutt på kapitalistklassens økonomiske hegemoni gjennom å fra ta denne klassen kontrollen over produksjonsmidlene. Gjennom dette skaper sosialismen muligheten for menneskelig frigjøring.

Ingen elite i statsapparatet, uansett hvor marxistisk den måtte være, kan "regne ut" arbeiderklassens interesser, et diktatur på vegne av arbeiderklassen kan ikke utvikle et sosialistisk samfunn. Derfor kan ikke sosialismen beskrives bare i økonomiske vendinger. Det er i sammenhengen mellom økonomi og politikk - i den folkestyrte økonomien - at vi finner kjerna i den sosialistiske produksjonsmåten.

Det sosialistiske demokratiet tillater alle ytringer og all organisering som ikke vil bruke utenom demokratiske virkemidler for å omstyrte arbeiderklassens herredømme. De demokratiske rettighetene skal garanteres for enkeltindividene - en revolusjonær, sosialistisk politikk er å forsvare individenes rett til å ytre seg mot den sosialistiske staten.»

Jomfru

– men stingene klør

«Før jeg ble intervjuet av Dagbladet fikk jeg en drapstrussel. Jeg fikk høre at jeg var en hore som gikk opp på en standupscene, at jeg trodde jeg var så jævlig norsk. Da tenkte jeg, okay, jeg skal være naken og norsk og vise at jeg kan være stolt av det». Så stilte Shabana opp naken, malt i norske farger i Dagbladet. Og ble rikskjendis.

av Marte Ryste og Erik Kruse (foto)

Det er en rar stemning blant publikum når Shabana inntar scenen på Lille Smuget. Hvordan skal man egentlig reagere overfor en standupkomiker kledd i pakistansk tradisjonell drakt? Som att på til sier at hun er våt i trusa? Skal vi le av påsydde jomfruhinner?

Shabana Rehman er 23 år gammel, født i Karachi, oppvokst på Holmlia i Oslo. Hun prøvde seg på standupscenen ved en tilfeldighet i fjor. I dag er det få som ikke har hørt om henne. Hun har blitt portrettert i Dagbladet, vært gjest hos Marit Christensen i NRK 2, intervjuet i Aftenposten, vært i Lønningdebatt og på Smørøyet. Og hun har ertet på seg store deler av det muslimske miljøet i Norge. Norges eneste norskpakistanske standupkomiker? Selv ler hun av det.

– Jeg er norsk

– Jeg har gang på gang sagt at jeg er en norsk jente. Huet mitt er i Norge i dag, ikke i Karachi. Folk sier «du har jo pakistansk bakgrunn,» men jeg har ikke det. Jeg har norsk bakgrunn, men pakistansk opprinnelse. «Norskpakistaner,» det er først og fremst en mediagreie. Jeg en norsk jente i Norge i dag. En flerkulturell jente. En ny generasjon nordmenn.

Men det er en viktig forskjell på Shabana og andre "vanlige" norske jenter.

– Jeg har møtt mange fordommer og krav til hvordan jeg skal være på grunn av min opprinnelse. Både fra de som er fra samme land som meg og de som ikke er det. At jeg har vokst opp med to kulturer er en styr-

ke. Det gjør at jeg kan stille spørsmål norske jenter ville ha stilt, hvis de hadde opplevd det pakistanske jenter opplever i dag.

Enten eller

Vi møter Shabana på søsterens restaurant på Grünerløkka i Oslo. Kontrasten fra forrige møte er stor. Da sto hun på scenen i tradisjonell pakistansk drakt, og så seriøs ut. Og voksen. Nå er det lite som skiller henne fra norske jenter flest. Shabana forvirrer.

– Jeg synliggjør bare hvem jeg er. Men folk forventer at enten så er du norsk, eller så er du pakistaner. Så står det en pakistaner på scenen og blander sjangrene.

«I motsetning til de fleste jentene i salen har jeg min anstendighet i behold, jeg er 23 år og har fremdeles jomfruhinne - men stingene klør».

Fra standupshow på Lille Smuget

Fikk ikke til noen ting

Shabana har hatt en lang vei til standupscenen. Gått igjennom mye som har satt i gang refleksjoner. Problemer med å passe inn under oppveksten. Problemer med å finne ut hva hun skulle bli.

– Jeg har hele tiden hatt et kjempeengasjement, men jeg har ikke funnet noen måter å bruke det på. Jeg hadde veldig lyst til å bli journalist, men kom verken inn i Oslo eller i Volda. Det endte med at jeg gikk og surra på Blindern. Jeg tok nordisk, og tenkte at da blir jeg kanskje journalist. I stedet ble jeg sittende å pugge gammelnorsk i et halvt år. Det

var jo ikke det jeg ville. Så begynte jeg å jobbe her i restauranten. Jeg ga opp alt. Jeg sto og vaska opp på kjøkkenet og var skikkelig

deppa. Jeg hadde jo masse drømmer, og så fikk jeg ikke til noen ting.

Folk stiller spørsmål

– Men så valgte du å prøve standup? Hvem er det som frivillig går opp på en scene med ett eneste mål: å få salen til å le? I en mannsdominert bransje med kjekkasstil og kjap-pashumor? Ikke for en million kroner!

– Jeg tenkte akkurat det samme første gang jeg så standup for bare noen måneder siden. Skal jeg ut på den scenen der? Men etter å ha sett showet tenkte jeg; faen, de tekstene jeg har skrevet, det er standup. Standup er dialog. Du kommer med din erfaringsverden, dine betraktninger, og viser fram konfliktene i det. Jeg er jo ikke dreven på scenen, men folk stiller spørsmålstegn.

Våt i trusa

Shabana får publikum til å le, men ikke uten et nervøst blick på sidemannen. Passer det seg? Hva ler vi egentlig av nå? Latterliggjør hun innvandrere i Noreg? Hun ser jo pakistansk ut selv.

– Mye av grunnen til at jeg har fått den mediaoppmerksomheten jeg har fått er jo nettopp standupformen. Formen frigjør, jeg kan sette ting på spissen og være frekk, for standup er frekt. Jeg ser på latterlige ting i konfliktene. Så da ble det bare sånn. Rett etter reportasjen i TV 2s «Rikets tilstand» 25. november i fjor – med de brente jentene og tvangsekteskap, da alt dette ble rullet opp – så sto jeg der og sa at: faen, også jeg kan bli våt i trusa. At jeg har rett til det. Klart det skurrer for folk.

Flerkulturelle pionerer

Shabana gikk på scenen fordi hun ville finne noe hun kunne trives med og fordi hun ville skrive. At tekstene skulle virke sånn som de har gjort var ikke bevisst fra begynnelsen av. Hun skrev om det som opptok henne. Hun var sinna. Shabana har et budskap.

– Jeg ønsker å synliggjøre en ny generasjon nordmenn. Problemet i dag er at man blir presset inn i enkulturelle koder. Du skal være pakistaner eller norsk. Vi får ikke lov til å ha den nye identiteten vi har. For vi har ikke noen historie fra før. Ikke sant? Vi er de

første norske flerkulturelle menneskene. Oppdragelsen fra foreldregenerasjonen og fra det norske samfunnet har ikke ytt oss rettferd. De har ikke visst bedre, men vi vet bedre. Hva er det flerkulturell ungdom speiler sin selvforståelse i?

Det er det dette handler om, mener Shabana. Man har ikke fått lov til å se på seg selv som den man er. Når flerkulturell ungdom ikke finner et bilde å passe inn i må de selv lage et nytt.

– Det er det jeg ønsker å gjøre nå.

«Hvis dere lurar på hvem vi er - så er det vi som er gift med dateen deres. Og det har vi vært siden vi var 7 år gamle. Når dere er ute og morer dere og blir pult, så er det vi som er hjemme og føder unge».

Fra standupshow på Lille Smuget

Synliggjøring

– Så for deg så er det viktigste i standup det budskapet du kommer med?

– Ja absolutt. Synliggjøring. Det er det viktigste. At man kan begynne å le samme. Altså – jeg vil ha det moro jeg. Jeg vil ha det moro sammen med mine landsmenn, her. Men slik er det ikke uten videre i Norge i dag.

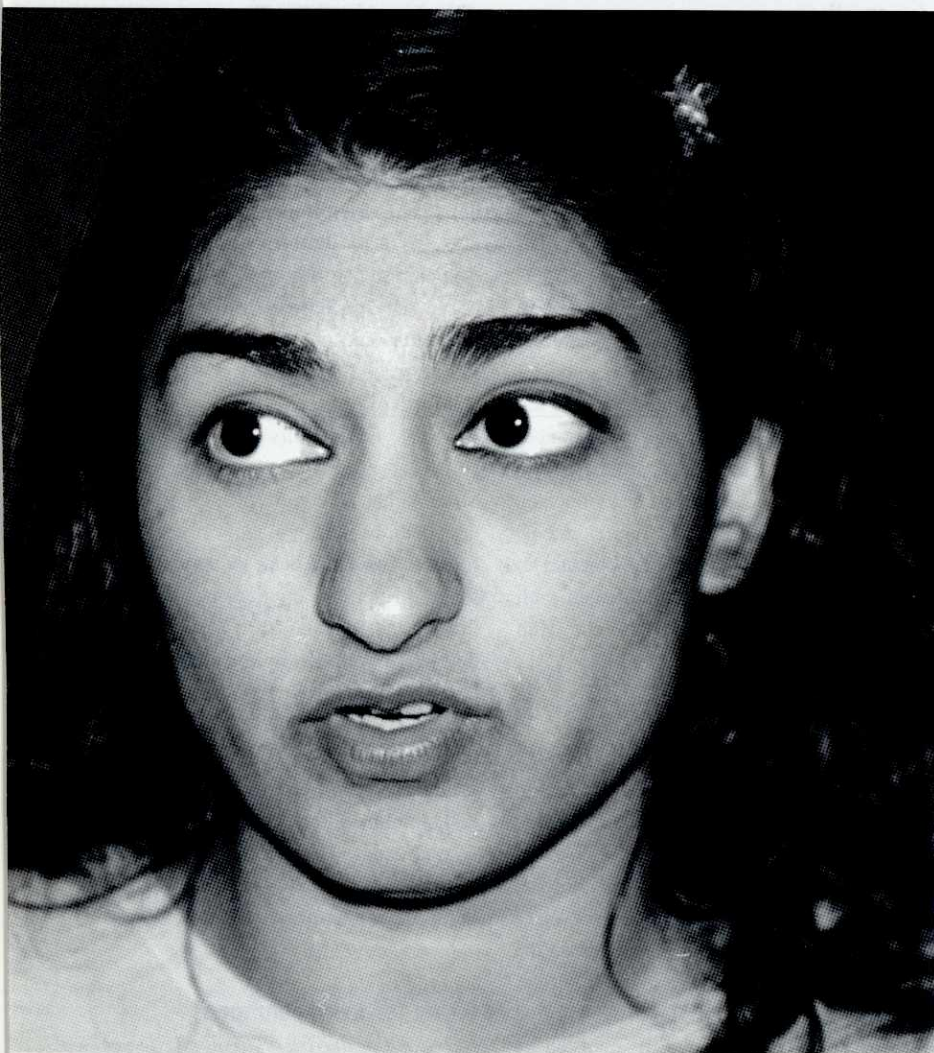
– Har du fått mye reaksjoner etter at du har blitt kjendis med standup?

– Jeg har fått enormt med støtte, det er helt utrolig, fra hele landet. Fra nordmenn og innvandrere, fra folk som har sett den dobbeltmoralen som jeg har pekt på lenge. For hvorfor skal det være Carl I. Hagen som våger å stille spørsmålene?

Trusler

Men Shabana har også blitt utsatt for trusler og utstøtning. – Først så blir du møtt med mobbing og vold, fornædning. Så blir du pådyttet religiøs skyldfølelse og religiøs undertrykking. De forsvarer seg med islam. Hvorfor står du ikke fram og sier at du ikke er muslim? Hvorfor fremstår du som en pakistaner, Shabana? Dette får jeg høre. Fordi jeg har stukket hodet fram så skal de frata meg deler av min identitet. Shabanas utspill har ført til reaksjoner blant muslimer i Norge. 8.mars møtte hun Abid Raja, lederen for den største muslimske menigheten i Norge i debatt på TV2.

– De vil at jeg skal si at jeg er norsk. For da er det greit. Men det er nettopp det. Man har ikke lov til å være seg selv som den man er: en pakistansk jente. Som kanskje vil på

kafé, som kanskje vil på en date. Det er religionsfrihet i dette landet. Pakistanske jenter blir utsatt for religionstvang. Pakistansk ungdom får ikke lov til å velge. Hvis deres oppdragelse og religion er så innmari korrekt og riktig, da vil man jo finne ut av det selv. Ikke sant? Hvorfor denne hjernevaskingen?

Ikke religionskritikk

Det er ingen tilfeldighet at det har blitt oppstyr rundt Shabana Rehman. Hun representerer en ny stemme i det norske samfunnet. Og hun utfordrer oss. Shabana stiller spørsmål ved kultur. Hun viser fram undertrykkinga innad i de muslimske miljøene. Og krever at vi skal ta stilling.

– Ære og skamtankegangen henger over hodet på oss. Den begrenser oss fra å delta fullverdig i det norske samfunnet. Det jeg kommer med er ikke en religionskritikk, det er en kritikk mot praksisen av islam. Ingen har våget å gjøre opprør mot den. Det brukes mye vold, trusler og herskertechnikker som bygger opp respekten for autoriteter. Det er det hele oppdragelsen bygger på. Foreldre, eldre – eller kaste, den høyere kaste. Barn og kvinner lider under dette, mener Shabana.

– Man ser det så alt for tydelig i det norske samfunnet. Hvem er ute på den sosiale arenaen – det er mennene, ikke kvinnene. Snilismen, den misforståtte antirasismen i Norge har tillatt denne ukulturen å vokse frem. Man har ikke krevd det samme av minoritetene. Man har unnskyldt undertrykkinga religiøst og kulturelt.

Misforstått antirasisme

– Du mener man stiller andre krav til innvandrere enn nordmenn fordi man skal godta kulturen deres?

– Ja, krav om menneskerettigheter og likeverd har vært fraværende. Ikke bare mellom forskjellige folkegrupper, men innad i folkegruppene også. Og det er snilisme, det er den misforståtte antirasismen. I dag lider en hel generasjon under det. Hvorfor skal vi være tapere i samfunnet? Hvorfor skal vi være en ny underklasse i Norge?

– Det er ikke det norske samfunnet som hindrer de pakistanske jentene, hevder Shabana.

– Det er ingen som diskriminerer oss, i hvert fall ikke åpenlyst fra å delta på den sosiale arena, til å ta vår utdanning, til å søke jobber. Men det er noen som føler sin makt truet av at pakistanske jenter går ut på den sosiale arenaen. Det er menn i disse miljøene.

– Om ikke menn, så i hvert fall den føydale tenkningen. Det patriarkalske systemet

hvor mannen skal være overhodet i familien. Alt for få har våget å sette spørsmålstegn ved dette. Dette er et overgrep mot pakistanske kvinner i Norge. Vi er inne en vanskelig diskusjon. I hvilken grad kan man blande seg i andres levesett, hva skal man kreve av minoriteter i Norge.

For feige

– Norske myndigheter har ikke tatt ansvar i minoritetspolitikken. Jeg tenker på mitt eget liv. Hva er det som har hindret meg i å utvikle en naturlig tilhørighet til det samfunnet jeg faktisk er en del av? Det er ikke rasisme. Det er undertrykkinga innad i minoriteten, og det norske samfunnets manglende evne til å konfrontere dette. Problemene gjelder også innvandrersamfunnene i Norge, mener Shabana. De har også gått utenom de vanskelige spørsmålene.

– I flere år har de visst om æresdrapene, tvangsekteskap og hvordan kvinner og barn undertrykkes. Men de har ikke hatt mot nok til å ta det opp, i redsel for å miste støtte. Første gang noen tok opp tvangsekteskap i norsk historie var en norsk journalist i 1992. Så hvordan kan jeg ha tillit til disse organisasjonene?

Shabana bruker symboler. Og hun provoserer. Hun har stilt opp naken i Dagbladet, og på scenen kaster hun sløret. Men er ikke det å gi etter for den vestlige kulturen? Kan ikke det å bruke slør i Norge være en måte å vise stolthet og kulturell identitet på?

– Jeg mener at de som velger å bruke slør har misforstått poenget. Slør i seg selv er kvinneundertrykkende. Jentene tar på seg sløret for å beskytte seg mot kvinnen som et seksuelt objekt, eller kvinnen som objekt i det hele tatt. Altså, jeg har min stolthet og jeg velger å pakke den inn, min personlighet som kvinne, som menneske. Men mannen trenger ikke gjøre det. Hvorfor må kvinnen da gjøre det? Hun har rett til å la solen skinne på huden sin, å være fri uten å være objekt. Det er det hun må kjempe for. Ikke enten å bli kledd naken eller bli pakket inn i slør. Hun må få være seg selv.

Skremselspropaganda

– Men du tror ikke det kan være fordi man ikke ønsker å bli helt norsk, at man vil holde på den identiteten man har?

– Ja, men da velger du det enkulturelle, og greit – da har du valgt det. Jeg forventer ikke at alle skal være som meg. Men da må de akseptere flerkulturelle uten å utstøte dem. Det er det jeg gjør opprør mot. Vi må møte skremselspropagandaen pakistanske

jenter utsettes for. Jeg er en pakistansk kvinne, jeg lever et fritt liv og har det bra. Jeg er ikke moralsk ødelagt for det – en fornorsket prostituert med sprøyte i armen.

«Norske gutter trenger et sjekkekurs. Tenk dere når jeg er ute på byen, klokka begynner å nærme seg halv tre. Foran meg på bordet står det 17 tomme drinker, jeg har fremdeles ikke fått napp, så jeg slenger puppa på bordet. Da kommer den første norske gutten bort til meg: "Har du det strengt hjemme?" Men skjønner dere ikke det – på dette tidspunktet er jeg så desperat at jeg blir med hvem som helst hjem, selv om fetterne mine står utenfor baren å passer på. Men hjem til meg kan vi ikke gå – der sitte det jo et helt føydalsamfunn og venter».

Fra standupshow på Lille Smuget

Shabana har ikke bare satt i gang diskusjoner i det muslimske miljøet i Norge. Hun utfordrer også andre deler av det norske samfunnet. Etter en opptreden hun hadde i Fredrikstad 8. mars skrev Klassekampen at de ble flaua når de hørte sluttappellen hennes. Kvinnene i salen ble flaua. Hvorfor har man ikke satt spørsmålstegn ved at en pakistansk kvinne er føde- og husarbeidsmaskin, spurte Shabana. Fordi kulturen er sånn? Da er kulturen undertrykkende. Det skal man ikke akseptere her i Norge. Det er mennesker vi snakker om, uansett om det er innvandrerkvinner eller norske kvinner.

Farlig for kvinnekampen

– Hva skiller deg fra andre norske jenter?

– Hva som skiller meg fra andre norske jenter? Jeg tror at jeg kan lettere gjennomskue kvinneundertrykking der kulturer krysses. Men det er bare en mellomfase. Det tar ikke lang tid fra man sier det til en norsk jente skjønner hva dette dreier seg om. For også dere har en kvinnehistorie. Og man må ikke lenger enn til 1800-tallet for å forstå konsekvensene av arrangert ekteskap, tvangsektenskap og seksuell dobbeltmoral. Så dere vet hva det dreier seg om.

– Men man tar det for gitt at problemene ikke er her i Norge, og det er innmari farlig for den norske kvinnekampen. Der hvor norske kvinner tror at holdningene er utryddet og man har vunnet formelle rettigheter, så viser det seg at det kun er de ressurssterke som kan benytte seg av disse rettighetene. Men de kvinnefiendtlige holdningene finnes også her i landet. De er ikke i Somalia eller i Pakistan, de er her. Man må ikke tro at ved Norges grenser stopper all umoral og alle overgrep, det gjør de ikke.

Innvandrerkvinner som sensor

– *Hva mener du at den norske kvinnebevegelsen må gjøre?*

– Solidaritet, absolutt første punkt. Fordi det dreier seg til syvende og sist om dere og vårt/ deres land. Ikke sant, det er her i Norge det skjer. Den norske kvinnekampen bør bruke levekårene til innvandrerkvinnen som en sensor på hvordan det står til med kvinnekampen i dette landet. Fordi innvandrerkvinnene er de mest ressursvake. Mange har ikke språk, de har ikke utdanning, de har blitt holdt vekk fra det sosiale livet, de er de letteste ofrene for kvinneundertrykking. Shabana peker ut av vinduet.

– Ta krisesenteret to kvartaler ned i gata her. Over 70% av kvinne som oppsøker det er innvandrerkvinner. Og det er ikke bare utenlandske menn som mishandler dem altså. Man må ikke glemme at kvinner blir drept i Norge og risikerer å bli truet på livet hvis de benytter seg av de samme rettighetene som norske kvinner. Det foregår en kvinnekamp på liv og død.

En del av feminist-bølgen?

Shabana har blitt kjent i etterdønningene av den såkalte "nyfeminist"-bølgen. Etter bøker som Fittstim, Råtekst og Matriark. Men hvor plasserer hun seg selv? Føler hun seg som en del av denne bølgen?

– Jeg tror jeg vil svare både ja og nei på det spørsmålet. Jeg er kanskje mer internasjonal enn dem. Mer en humanistisk feminist. Men jeg mener at Fittstim har kommet

med noe viktig. De har blitt beskyldt for å være pene mediejenter med luksusproblemer, for å sette det veldig på spissen. Men det er akkurat det som er problemet. Vi er begrenset til å være pene, flinke vellykkede. Også har vi blitt det. Så merker vi at "faen det stemmer ikke". Her er det veldig trangt. Fittstim er en motreaksjon på at man ikke får lov til å se seg selv.

Hun mener at "gammelfeministene" som har kritisert Fittstim har misforstått budskapet.

– Dette er en bok som sier at ja, vi er stolte og flinke og pene og kun det. Det er det som er begrensningen, det er det som er det farlige. Så Fittstim kan bli noe uhyre viktig. Vi må finne flere måter å være kvinner på. Det kan ikke bare handle om at vi er den seksuelt attraktive vampen, moren eller den avskyelige kvinnen. Hele rommet av kvinner må synliggjøres.

Mye sex-prat

På scenen snakker Shabana mye om sex. Til Dagbladet forklarer hun hvorfor. «Jeg tar tak i det seksuelle med en gang fordi jeg føler at det er den verste undertrykkinga ligger.» – Før jeg ble intervjuet av Dagbladet fikk jeg en drapstrussel. Jeg fikk høre at jeg var en hore som gikk opp på en standup scene, at jeg trodde jeg var så jævlig norsk. Da tenkte jeg, okay, da skal jeg være naken og norsk og vise at jeg kan være stolt for det. Noen tar budskapet, andre gjør det ikke. Pakistanske kvinner skal være kulturbærere, de skal være anstendige. Så skal mannen få friheter. Hvis en pakistansk jente oppfører seg som en pakistansk gutt på fest, så blir hun stemplet. Dette gjelder jo for dere norske jenter også. Men her er kulturen forskjellig. Dere bærer skammen alene. En pakistansk jente bærer hele familiens skam.

– *Hva med de pakistanske guttene. De må vel også befinne seg i en konflikt mellom to ulike kulturer?*

Guttene vet det ikke

– Ja, og jeg synes på mange måter mer synd på dem enn på jentene. For jentene vet at de er ofre. Guttene vet det ikke. For pakistanske gutter er det så lett å bli som faren. Det er så lett for ofre å bli overgriper. Man har ikke hørt noen annen måte å være på. Men den pakistanske gutten må komme fram og støtte kvinnen. Sann som min bror gjorde på TV2s «Rikets tilstand». Han sa at, «ja jeg var veldig sint når Shabana ville gjøre egen valg. Jeg skjønte ikke hvor det sinnet kom i fra. Jeg hadde jo kjæreste, så hvorfor kunne ikke hun ha kjæreste.» Det spørsmålet

er den farligste en pakistansk jente kan stille sin bror.

– *Hvorfor kan du og ikke jeg?*

– Ja, men heldigvis greide broren min å stille seg selv det spørsmålet. Men det hadde ikke overrasket meg om han hadde banket dritten ut av meg for så si det sann. For det skjer. Pakistanske gutter må vise at det går an å være mann selv om man har kastet æreskravet. Det er det viktigste den norskpakistanske mannen kan gjøre. Å innse at skam- og æreskravet er menneskefiendtlig – det er ekstremt undertrykkende. Guttene blir tvunget til å levere dette videre, men de må kaste det fra seg. Jeg oppfordrer pakistanske gutter som har oppdagat det til å stå fram nå.

Selvbiografi

Intervjuet er over. Vi slår av opptaksspillet. Shabana forteller morsomme historier fra standup scenen. Hun snakker om planene videre. Og hun forteller at hun skriver på en selvbiografi.

– Jeg vil fortelle hvorfor jeg har den stemmen den røsten jeg har, hvorfor jeg står her og tar meg den friheten og bare WÆÆÆ. Altså hvor kommer det fra, hva er det jeg har opplevd. Det blir vel mere et prosjekt med å gå inn i meg selv og se på hva som skjedde. Engasjementet slår deg når du møter Shabana. Og motet. Hun har sett mennesker blitt ødelagt av kulturkonflikter. Hun snakker alvor. – Jeg har blitt så utrolig mye sterkere bare på et par måneder fordi jeg ser at den motstanden jeg møter, den møtte også barnet i meg. Men nå kan jeg forsvare meg og jeg skal forsvare meg.

En time på kafé er kort tid til å danne seg et bilde av noen. Men Shabana gir et inntrykk som sitter. Hun virker så sikker, hun vet hva hun vil. – Jeg tenker som så: Hva skulle jeg ønske at noen hadde gjort for meg i forhold til min identitet når jeg vokste opp. Hvis jeg tenker på 12 år gamle Shabana; hva hadde vært viktig for henne? Også har jeg bare gjort det. Så tenker jeg det når jeg står fram i media, at den derre humoren, sensualiteten, varmen og køddinga, ikke sant den trenger de barna, de trenger å se at alt er ikke så farlig. Det går an.

«Jeg ble mobbet av guttene på skolen som sa at jeg hadde bart. Til slutt spurte jeg mamma: Hvorfor har jeg bart? Hva er det for noe? Bart på en jente?» Men Shabana da, sa mamma. "Du har jo ikke bart, du har bare litt lange nesehår».

Fra standupshow på Lille Smuget

Har fittstimen ko

I 1999 tok den svenske antologien Fittstim norden med storm, og ble fort en bestselger blant unge jenter. Litt etter kom den norske oppfølgeren Råtekst. Forfatterene av Råtekst har trukket fulle hus over hele Norge. Bøkene har blitt både bejublet og kritisert. Men slutter engasjementet der, eller stikker det dypere?

Liv-Marit Bergmann, Fittstim

Margunn Grønn, Råtekst

Hannah Helseth, Rød Ungdom

av Hege Bae Nyholt
og Eivind Volder Rutle (foto)

Rebell samla bidragsytere fra Råtekst, Margunn Grønn, Fittstim, Liv-Marit Bergmann og Hannah Helseth fra Rød Ungdom for å diskutere feminismens framtid og ståsted i det nye årtuset.

– De tre bøkene Fittstim, Råtekst og Matriark har utløst en ny feminismeølge. Har dere gjort dere noen tanker om hva slags samfunnsutvikling som har gjort det mulig å begynne å diskutere feminisme som et politisk spørsmål igjen?

Fittstim (F): På 70-tallet var feminisme et begrep og en kampsak, man oppnådde en del goder som abortlov, barnehager o.l. På 80-tallet hvilte man på laubærene og det man hadde oppnådd i det foregående tiåret. Så på 90-tallet fikk vi krasjet mellom troen vi hadde vokst opp med om at vi var like mye verdt som menn, og virkeligheten. Jeg og mange andre oppdaget at det var jo ikke likestilling i det hele tatt. På 90-tallet kan man kanskje si at det har forgått en oppvåkning

Råtekst (Rå): Det har vært en utbredt oppfatning de siste tiårene at vi har hatt likestilling, og så viser den kollektive erfaringen at det ikke er slik, og da får man en reaksjon.

RU: Rød Ungdom har jo drevet med såkalt tradisjonell kvinnekamp hele tida, men det som er så bra nå er at feminismebegrepet har blitt utvida, at det er mange flere som tar det i bruk. Det vi hele tida har ment er at når jenter blir bevisstgjort sin egen situasjon, vil de se de strukturene som ligger til grunn for undertrykkinga. Det å avsløre kjønnsrollene er vanskelig, men har du først gjennomskua dem, så har du gjennomskua dem for godt. De jentene som blir feministe nå kommer til å være det lenge.

F: Grunnen til at Fittstim fikk den populariteten som den fikk tror jeg henger mye sammen med hvem som skrev den. Blant de som var med og skrev Fittstim var det mange hel- og halvkjendiser som var godt kjent fra svenske media, noe som gjorde at om vi ikke

mmet for å bli?

ble tatt på alvor, så fikk vi ihvertfall mye oppmerksomhet.

Rå: Harriet Bjerum Nilsen sier at vi som har skrevet Råtekst er ca. nøyaktig døtrene til 68-generasjonen. Derfor har hun bare gått og ventet på et slikt opprør. Det må ha vært et enormt potensiale for de tankene bøkene gir uttrykk for.

– *Den nye feminismebølgen har blitt kritisert for å være en døgnflue, og for å være prega av at den er starta av høyt utdanna bykvinner. Er det et problem?*

F: Det er jo et dilemma, for en del av bidragsyterne har jo god inntekt og bra jobber. Samtidig glemmes det jo at det er bidragsytere fra alle mulige klassebakgrunner og sosiale grupper i boka. Vi kan jo ikke gjøre noe med bakgrunnen vår, men om vi ikke hadde skrevet boka hadde det jo kanskje ikke skjedd noe som helst. Problemet er om feminismen blir en middelklassebevegelse. Jeg mener det er viktig å huske at kvinneundertrykkinga rammer alle klasser, sjøl om det rammer forskjellig. Det store poenget er at vi må diskutere hvordan vi skal nå ut til alle sosiale lag med ideene våre, hvordan komme utafor kultursidene.

Rå: Det er ikke overraskende at opprøret kommer til syne gjennom jenter som er vant med media, fordi det er i media at ideene brytes. Det ligger mye makt i media, særlig til å sette dagsorden. Det at "mediejenter" blir framtreddende henger jo også sammen med at en er seg sjøl nærmest. Det hevdes at feminisme i dag bare er en trend, men om dette stemmer er det da en bra trend som kan brukes framover. Folk har tross alt blitt bevisst en viktig problemstilling.

RU: Det er godt mulig at feminismebatten kan være avslutta om et år. For at debatten ikke skal dø ut må den konkretiseres og kobles opp mot politiske krav i samfunnet i dag.

– *Både Fittstim og Råtekst er fokusert på enkeltindividers opplevelser. Dette har blitt trukket fram som positivt for gjenkjenningen sin skyld, men er det et problem at en blir for fokusert på individet?*

F: Boka hadde trolig ikke nådd ut til så mange om den hadde vært for analytisk og akademisk. Vi ønsket å skrive en bok for 15 åringer, og kunne derfor ikke være for akademisk. Det finnes også en analyse i Fittstim, blant annet gjennom at den viser fram så mange forskjellige sider av kvinneundertrykkingen. Vi har fått mange brev fra jenter som hevder at de forstår mere av kvinneundertrykkinga de møter i hverdagen etter å ha lest Fittstim. Man kan jo velge å ikke se analysen i Fittstim, noe en del menn i 30 åra har valgt når de hevder den bare består av barndomshistorier. Jeg synes at det tyder på at de ikke ønsker å se bokens innhold og budskap.

Rå: Skal du fange unge jenters oppmerksomhet er ikke en teoribok med de "rette svarene" på måten å gjøre det på. Litt av årsaken til at bøkene har vært en suksess ligger trolig i at unge jenter kjenner seg igjen i tekstene.

– *Er det mulig å oppnå frigjøring innenfor samfunnsrammene vi lever under i dag?*

F: Det er vanskelig å gjøre så mye innenfor de politiske rammene i dag. Mange seire har blitt oppnådd, og disse rettighetene må vi forsvare.

Rå: Det er nok fullt mulig å oppnå full likestilling innenfor de politiske rammene vi har i dag. Jeg tror at det kommer til å ta mange generasjoner før kvinner har blitt likestilt med mannen fordi kvinner har blitt undertrykt i så mange år, noe som gjør problemet komplekst. Strukturene er så innarbeida, og derfor seiglivet, det må vi nok bare innse. Skjønnhetstyranniet må man beseire på individuell basis. Ved å ta kontroll over livet sitt, og dyrke egenkjærlighet vil man ikke la seg kødde med. Det er lettere å vinne en kamp med seg sjøl enn med hele samfunnet.

F: Jeg tror man er avhengig av et jentefelleskap som kan gi positiv bekreftelse for å kunne stå i mot samfunnets krav til utseende og oppførsel. Kampen blir for tung alene.

RU: Skjønnhetstyranniet er samfunnsmessig og ikke et individuelt problem, samtidig som det rammer de enkelte jente-

ne. Om man ender opp med å bare jobbe med seg sjøl kan man fort miste det perspektivet.

– *Nå har bøkene kommet og diskusjonen har gått en stund i media. Har det nå kommet til det stadiet hvor man må gå noen skritt videre?*

F: Det er absolutt på tide å ta noen skritt videre, men hvem skal det ansvaret legges på? Er det nødvendigvis forfatternes ansvar å gjøre alt bare fordi man har skrevet en bok? Det er tøft å bli møtt med kravet om å skulle gjøre noe mere hele tiden, i stedet for å få ros for det man har gjort.

Rå: Jeg føler meg truffet av kritikken og kravet om å skulle organisere meg for å kjempe videre, men jeg føler meg ikke hjemme i en organisasjon, på lik linje med mange andre unge jenter i dag.

RU: Når man har erklært seg som feminist og ønsker å forandre samfunnet, må man se på hvordan man har oppnådd forandring før. Hvordan oppnådde man feks. sjølbestemt abort? Gjennom å kjempe organisert. Det finnes flere måter å organisere seg på, og kanskje kan ikke alle være med i den samme jenteorganisasjonen. For noen vil det kanskje være mere naturlig å være organisert gjennom en e-post liste, mens andre velger organisasjoner som Jentealliansen, Ottar eller Kvinnefronten. For å kunne bli de kule som oppnår de viktige tinga må man organisert stille krav til samfunnet. Man må koble de forskjellige kreftene som jobber for kvinnefrigjøring sammen for å oppnå resultater.

Rå: Vi må være flere som jobber på forskjellige fronter for å oppnå forandring.

RU: Det finnes ingen pakkeløsninger for å oppnå kvinnefrigjøring. Målet må være å finne de fellese krava som mange kan jobbe sammen om. Kampen om like lønn i fagbevegelsen bør knyttes mye tettere opp mot feminismebatten blant kvinneforskerene på Blindern enn det som er tilfellet i dag. Det blir en viktig utfordring å få de forskjellige kreftene til å dra i samme retning.

Tom Ketil - ein erotisk martyr?

Tom Ketil Krogstad, den frekke innovatøren bak sex-klubben Club 4, stiller seg i ein stolt tradisjon av trønderske harryar. Få større byar i Noreg har fostra så mange usma-kelege folkeheltar som Trondheim. Men er Tom Ketil ein erotisk martyr? Siste ord er neppe sagt. I denne grundige avhandlinga tar Rebell eit kritisk skråblikk bak fasaden. Først og fremst for å forstå kva som skjer. Vi kallar det glimt i øyet.

Det kan vere kjekt med litt bakgrunn: I eitpar månader har Tom Ketil Krogstad bragt den døsige metropolen ved Nidelva i kok ved å etablere ein "erotisk klubb" midt i byen. Han har vore i avisa meir enn ein gang. Han har vore på radio og tv. Karriera nådde eit foreløpig klimaks da han her forleden var i Vi Menn. Tom Ketil har fått lokalbefolkninga til å ta stilling. Bror står mot bror i striden om Club 4. Dei liberale og frigjorte (320 stykker) har meldt seg inn i klubben, medan eit konservativt og puritanistisk sjikt av festbremsar (resten av befolkninga i Trondheim) ønskjer Tom Ketil og klubben stengt. Kvar kveld den siste tida har velforeininga demonstrert mot prostitusjon utanfor Club 4. Tom Ketil stiller seg uforståande, for som han seier til ei gratis-avis i Trondheim: Han kan jo ikkje fly rundt og kontrollere at folk ikkje betaler ein hundrings etter eit ligg. Med Tom Ketils seriøse og elskverdige vesen er det i grunnen litt rart at eit fleirtal av trøndarar ser på han som ein litt slibrig o

Men Tom Ketil lot seg ikkje knekke. For tanken er fri, og har ein først eit edelt motiv å slåss for, er det ingenting som kan stanse ein vaskeekte erotisk martyr! Men pluteleg var politiet på døra, og Tom Ketil vart arrestert og hallikksikta, saman med omlag 20 frilynte

medlemmar av etablissementet - tatt med buk-sa nede. Og med eitt var striden om Club 4 blitt ein sak av nasjonal interesse med alt det fører med seg: VG og Tor Erling Staff.

Reaksjonane på "sex-razziaen" (VG) er sjølv-sagt overveldande. Kjendisadvokat Tor Erling

stått fram og erklært at han er ein "erotisk martyr".

Men la oss sjå nærare på denne påstanden, som Adressa bringer på framsida 11/4. Er Tom Ketil verkeleg ein erotisk martyr? La oss ta "erotisk" først. Eg har no prøvd å stirre på

Tom Ketil Krogstad er ein real kose-gris.

eit bilete av Tom Ketil Krogstad i fleire minutt, men eg må berre seie at eg greier ikkje - same kor mykje eg prøver - å sjå dei erotiske sidene ved Tom Ketil. Eg har prøvd, men det går ikkje. Når det gjeld martyr, så har jo Tom Ketil rett i at han er tatt til fange av politiet og varetekt-sfengsla - eit ganske vanleg fellestrekk for mange martyrar. Men andre martyrar har ofte langt edlare motiv enn å tene pengar på å importere prostituerte og tilby dei for sal over disk på ei kneipe i Trondheim. Så viss Tom Ketil verkeleg er ein martyr, synst eg i alle fall han er ein ganske ussel martyr. Alt i alt synst eg ikkje "erotisk martyr" er den mest treffande karakteristikken av denne rødsprengte, lubne vesle mannen, sjølv om han er veldig ivrig. For framtidige framsideoppslag foreslår eg heller "slibrig hallik".

foto: Klassekampen

Staff, som ellers er kjend for å vere ein stillfaren og høfleg fyr seier i ein kommentar at "det eneste politiet har oppnådd, er å sette Trondheim på det moralske norgeskartet". Club 4-medlem Aasmund Holden, ein av dei frilynte, er ikkje mindre krass i sitt utspel til Adresseavisen. "Politiet greide kanskje å stenge en sexklubb med 320 medlemmer, men resultatet er bare at vi isteden åpner 320 sexklubber i våre egne hjem", erklærer han kamplystent. Dette må sjølv sagt oppfattast som ein sær s alvorleg trussel. Vi kan ikkje utelukke at Holden her i reine ord trugar med å onanere i protest. Den frimodige Club 4-patrioten antydgar til og med at det kan bli aktuelt å gå i 17.maitog. Og som om ikkje det var nok, har altså Tom Ketil, dagleg leiar på Club 4 og seksuell førar for 320 trondhjemmarar

Generelt har eg som utgangspunkt at Tom Ketil er skuldig - i kva det måtte vere. Dagen etter "sex-razziaen" seier nemleg Tor Erling Staff til VG at "arrestasjonen er en ren skandale. Jeg har begjært min klient løslatt øyeblikkelig". Det har etterkvart vist seg å vere ei fornuftig magekjensle at viss Tor Erling Staff er inne i biletet, er det som regel minst snakk om overlagt drap.

av Jørgen Strickert

Den røde planeten

2027: Hundre forskere lander på Mars etter en 9 måneder lang reise. Det er begynnelsen på en lang kamp om den røde planeten.

God science fiction (SF) handler like mye om vår egen tid som om framtida. SF gir forfatteren muligheten til å sette ting på spissen, legg situasjoner til en annen planet eller et annet samfunn. I *Red Mars* bruker Kim Stanley Robinson vår røde naboplanet som bakgrunn for anti-kapitalistisk samfunns-kritikk. Som han sier det sjøl: "Mars er et spill."

Når forskerne kommer til Mars oppstår det et slags utopisk samfunn. De har et sted å bo, de har mat og kan drive med forskning uten å tenke på penger. Men allerede på veien til Mars har det oppstått uenigheter. Noen ser de uendelige mulighetene til å lage et rettferdig samfunn fra grunnen av. Andre er mest interessert i åssen de kan gjøre planeten beboelig

for mennesker. Andre igjen vil gjøre alt de kan for å beholde Mars som den er. Og etter hvert som det kommer flere mennesker til Mars blir disse uenighetene større. Hvem skal

bestemme? De som bor på Mars, eller de store transnasjonale selskapene som har pengene? Skal alle som vil få reise til Mars?

Kim Stanley Robinson får sagt mye om hvor sinnsykt det egentlig er at vi lever i et kapitalistisk samfunn hvor noen

få, rike menn kjører alt til helvete. Tenk på de mulighetene den lille, blå planeten vår har til å gi alle et bra liv! Økologi er også et viktig tema i boka. Hva skjer når store selskaper får herje fritt med en hel planet for å tjene penger? Og finner folk seg i det?

Red Mars er den første boka i en trilogi. De neste heter *Green Mars* og *Blue Mars*. Det går fint an å bare lese den første boka, men du får garantert lyst til å lese hele trilogien hvis du først setter i gang. I bøkene skifter synspunktet hele tida, og vi får se planeten gjennom øynene til et dusin veldig forskjellige personer. Det forfatteren vil si kommer fram i konflikten mellom alle de forskjellige synspunkta. Spennende saker!

Red Mars kan du få kjøpt i bokhandler som selger engelske bøker, eller på www.bokkilden.no.

av Øystein H. Horgmo

BOOK

Red Mars
av Kim Stanley Robinson
HarperCollins Voyager 1992

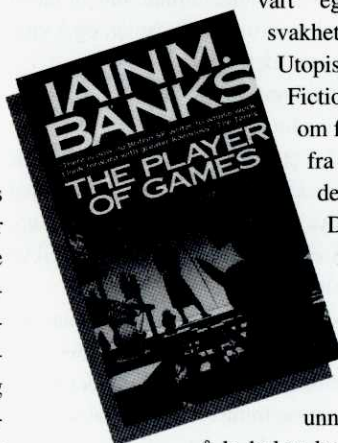
Ikke akkurat LUDO

I *The Player of Games* tar Iain M. Banks oss med til et høyteknologisk, utopisk samfunn - "The Culture" - et galakseomspennende fellesskap av mennesker og datamaskiner i en fjern framtid.

Takket være ultraavansert teknologi finnes ikke materiell nød, folk lever i hundrevis av år og sykdom tilhører fortida. Frie, livsnyttende innbyggere fyller tida med sport, festing, festivaler, og alle slags leker og spill. Bokas hovedperson, Jernau Morat Gurgeh, mesterspilleren framfor alle, er lei av stadig suksess, og reiser til det mystiske Azad-imperiet for å delta i en storslått spillturnering. Den som vinner Spillet blir keiser av Azad - men Gurgeh fin-

ner gradvis ut at langt mer enn keisertitler står på spill...

Kontrasten mellom "The Culture", et hedonistisk, kommunistisk samfunn, og Azad-imperiet, med sine klare paralleller til vår egen verden, er hoveddrivkrafta i boka. Iain M. Banks belyser slik, på en elegant måte, vårt eget samfunns svakheter.

Utopisk Science Fiction handler ofte om folk som reiser fra vår egen verden til et feilfritt Drømmeland fritt for konflikter, og blir derfor lett kjedelig. Dette unngår Banks ved

å la bokas hovedperson dra fra Utopia, til det brutale og urettferdige, men eksotiske og sensuelle Azad-imperiet.

The Player of Games har driv og spenning, er skrevet med Banks' velkjente svarte humor, og skiller seg fra "tradisjonell" SF ved å nedtone det tekniske; det er idéer og personer som settes i fokus. Språket og skildringene har innimellom et nærmest poetisk preg. Som introduksjon til Banks' forfatterskap anbefales boka på det varmeste.

Boka får du kjøpt i bokhandler som selger engelske bøker, eller på www.bokkilden.no.

av Øystein H. Johansen

BOOK

The Player of Games
av Iain M. Banks
Orbit 1988

Så har det vært fittstim. Javel. Er den over nå, eller skal vi bruke den til n

Slutt å kakle

Det bor over 2 millioner jenter i Norge. Bare ca 800 av dem er organisert i kvinnebevegelsen. Allikevel er kvinnebevegelsen delt i 2. Rebell møtte Ottar og Kvinnefronten til duell om ny jenteorganisasjon og feministbevegelsens framtid.

av Øystein H. Horgmo (tekst) og Eivind Volder Rutle (tekst og foto)

På begynnelsen av 80-tallet hadde den norske kvinnebevegelsen en storhetstid. De fleste feministene var samlet i Kvinnefronten, som hadde mellom 4- og 5000 medlemmer. Det var nesten umulig ikke å forholde seg til Kvinnefronten på en eller annen måte. De skapte stor debatt rundt krav som "oppløs familien" og "nei til tvangspuling".

På 70- og 80-tallet handlet mye av kampen om formelle lover og rettigheter. Kvinnebevegelsen vant viktige seire. Men så ble det (i følge akerspressa) "usexy" å være feminist. Kvinnefronten var ikke lenger en bevegelse med firesifret medlemstall. I 1991 ble Kvinnefronten splittet, og en del brøt ut og dannet Kvinnegruppa Ottar.

Er vi tjent med at en i utgangspunktet liten kvinnebevegelse er delt i to? Er Ottar eller Kvinnefronten organisasjoner som passer for dagens unge feminister? Rebell har møtt Ottar og Kvinnefronten og pratet om jenteorganisering og feminismens framtid.

– Er Ottar og Kvinnefronten konkurrerende organisasjoner?

Ottar: Jeg mener ikke det. Ottar og Kvinnefronten er helt forskjellige organisasjoner som utfyller hverandre. Det er jo ikke sånn at sjøl om man er feminist så er man enig om alt. Å være feminist er å se at man lever i et mannssamfunn som gir menn fordeler på bekostning av damer, og å ville gjøre noe med det.

Kvinnefronten: For oss som er unge i dag kan todelinga virke pussig. Jeg har bare vært med i et par år, og skjønner fortsatt ikke helt hva uenigheten går ut på. Men jeg har et "leve og la leve"-perspektiv på ting. Det at vi er to organisasjoner trenger ikke være en dum ting.

O: Men vi konkurrerer på en måte om oppmerksomhet i det offentlige rom, sjøl om vi jobber på forskjellige områder. Ottar jobber først og fremst med seksualisert undertrykking og har kriminalisering av horer som hovedprioritering.

K: Kvinnefronten jobber på veldig mange andre områder enn mot seksualisert undertrykking også, for eksempel driver vi lønnskamp i Kvinner på Tvers, og kamp i forhold til Volda-saken i Aksjon for Rettssikkerhet.

2 organisasjoner

Fram til 1991 var de som senere startet Ottar en del av Kvinnefronten. I forspillet til splittelsen ble Kvinnefronten kontakta av tidligere pornomodeller som hadde kommet seg ut av bransjen og startet nye liv. De ba om at bilder av dem som ble brukt i Kvinnefrontens antipornomateriell fikk sladd over øynene så det ikke ble mulig å kjenne dem igjen. Kvinnefronten ble delt i to - for og mot sladd. Gruppen som mente at pornomodellene ikke skulle sladdes brøt etter hvert ut og dannet Kvinnegruppa Ottar.

– Er denne uenigheten viktig nok til at den forsvares å ha en delt kvinnebevegelse?

K: Det hadde nok kanskje vært lettere å spørre dem som sto midt oppe i konflikten. Det kan virke som en filleting, men du kan lese ganske mye inn i sladd-uenigheten som handler om kvinnesyn og menneskeverd.

O: Jeg mener at det er et ideologisk spørsmål. Det går på om man skal sette enkeltpersoners opplevelser i fokus eller føre en politisk kamp. Det underdanige "kom og ta meg"-blikket, for eksempel, er en viktig del av pornoen. Vi kommer nok ikke til å bli enige hvis ikke Kvinnefronten blir enige med oss.

K: Eller omvendt.

– Flere ganger har unge jenter forsøkt å starte opp en ny jenteorganisasjon fordi de ikke føler at Ottar eller Kvinnefronten er organisasjoner for dem. Hva mener dere om det?

Verp!

K: Det høres flott ut. Jeg synes ikke at alle jenter må være organisert i Kvinnefronten. Det viktigste er jo å bygge nettverk av kvinnepolitiske aktive folk.

O: Jeg vil ikke ha en konkurrerende organisasjon, da synes jeg heller folk kan starte Ottar-lag. Det finnes eksempler på at det har blitt dratt i gang AMSAK eller Jenteallianse på steder der det ikke har vært noe fra før, og det er jo for så vidt bra. Men hvis man skal lage en ny jenteorganisasjon må man bruke masse krefter på organisasjon i stedet for politikk. Ottar og Kvinnefronten har et stort fortrinn ved at vi er ferdige organisasjoner. Der er det bare å bli med og gjøre kule ting.

K: Men man skal ikke undervurdere effekten av å være med og starte noe selv, sjøl om det er tøft. Det kan utløse mye engasjement som ikke hadde vært der ellers. Men det er en tøff jobb å starte en ny organisasjon.

O: Og vi samarbeider jo også, for eksempel i forhold til 8. mars og konkrete aksjoner og politiske spørsmål. Det er en styrke, og det må vi fortsette med.

Fittstim

I Sverige har feminismedebatten pågått i media i årevis. Men det smittet ikke over på Norge før den sagnomsuste boka Fittstim kom på markedet og brakte debatten til et foreløpig høydepunkt. I løpet av 4 dager ble førsteopplaget på 10.000 eksemplarer revet bort, og også i Norge ble boka en gedigen salgssuksess. På kort tid kom også de to norske bøkene Råtektst og Matriark ut, begge basert på Fittstim-malen. Det ble in å kalle seg feminist, og den såkalte feminismedebatten fylte kulturspaltene i avisene.

Men hva nå? Debatten har roet seg ned igjen, uten at de store forandringene har funnet sted.

– *Hva er det Fittstim, Råtektst og Matriark har klart som ikke dere har fått til? Plutselig er det jo in å kalle seg feminist.*

K: Jeg tror de har klart å finne et språk. De har tatt utgangspunkt i jenters liv, og det er der man må begynne. Det Fittstim også har klart, som ikke Råtektst og Matriark har, er at de har klart å dra det opp på kollektivt nivå - fra å være "mine problemer som jeg må løse" til å bli et samfunnsproblem.

Jeg var på et arrangement med forfatterne av Råtektst hvor de leste litt fra boka. Og jeg

tenkte "Dette her er litt pinlig". Intime personlige ting man forteller til venninna si, og de leste de høyt. Jeg skal ikke kritisere det de har gjort, det er veldig bra, men man må heve det opp på et kollektivt nivå sånn at feminisme også blir politisk.

O: Media har jo mildt sagt en tendens til å løpe etter hverandre, og siden redaktørene og mange av forfatterne allerede hadde foten innenfor ga det bøkene en stor fordel. De slapp masse til i media, men hvor mye feminisme de snakka om er jeg ikke sikker på. Jeg synes det var dårlige saker, men de har i hvert fall fått dratt i gang en debatt, og det er bra.

– *Har dere noen strategi for å få med jenter som vil organisere seg feministisk i etterdønningene av Fittstimbølgen?*

O: Vi vil være så synlige som mulig gjennom aksjoner, media og stands. Vi reise rundt på skoler og snakker om feminisme. Jeg mener vi står for saker som appellerer til engasjerte feminist: mot porno, prostitusjon og skjønnhetstyraniet, og for kriminalisering av horekunder.

K: Kvinnefronten skal ha sommerleir i år. Det har vi ikke hatt på mange år, og det er jo en måte å nå ut til mange som har lyst til å være med å diskutere kvinnepolitikk. Alle feminist er velkomne.

Da skulle det vel ikke være noen grunn til å fortsatt være uorganisert feminist. Om det blir Ottar eller Kvinnefronten får bli opp til deg. Det viktigste er at du slutter å kakle, og setter i gang med å verpe!

Kakling fra norske menn

Til allmen forlystelse serverer Rebell deg sexistiske utsagn fra sju norske menn.

1. Odd Nerdrum kunstner, mars 1996:

– Kvinner er bremseklosser i norsk kunstliv og bruker kunstskolene som varmetuer. (...) Det er klart de virker som en bremsekloss når det blir for mange av dem. Vi får et feminint flertallsdiktatur.

2. Vidar Kleppe politiker, februar 1998: – Innvandrerkvinner kommer

til å gå høygravide hele tiden dersom de tilbys kontantstøtte.

3. Arild Rønsen, redaktør:

– Kvinnelige musikkjournalister er bedre enn mannlige fordi de har lyst på intervjuobjektene.

4. Carl I. Hagen partileder, september 1996: – Noen få enslige mødre og fedre har gjennom sin uansvarlige og lettsindige livsførsel seg selv å takke for sin vanskelige situasjon.

5. Per Ståle Lønning programleder, april 1999: – Er du klar over hvilken smerte du har påført presidenten,

hans familie og det amerikanske folk? (i tv-intervju med Monica Lewinsky)

6. Nils Ole Oftebro skuespiller, desember 1998: – Kvinner er maktmennsker, etterdiltre, penismissunnere og trakter så etter mansrollen at det truer moralen i samfunnet.

7. Tor Kaasa leder i lønnsutvalget i KS i 1986: – Du er så søt når du er sint! (Til Aud Blankenholm, leder for sykepleierforbundet, under lønnsforhandlingene.)

Ottar

- ◆ Ane Stø, 26 år
- ◆ Studerer idehistorie på Blindern
- ◆ Medlem av Ottar i Oslo, sitter i landsstyret
- ◆ Har vært medlem i ca. 8 år

Ottar, Holstsgt. 1, 0473 Oslo.
Tlf/fax: 22 71 80 47, ottar@newmedia.no
<http://home.newmedia.no/~ottar/>

Kvinnefronten

- ◆ Gyrid Gunnes, 21 år
- ◆ Studerer kriminologi på Blindern
- ◆ Medlem av Kvinnefrontens Blinderngruppe
- ◆ Har vært medlem i ca. 2 år

Kvinnefronten, Holstsgt. 1, 0473 Oslo.
Tlf: 22 37 60 54,
kvinnefronten@online.no

Vägra kallas hora

Hva får en 27 år gammel jente til å henge på ungdomsskoler? Spørsmålet kan snus på hodet: hvordan er det mulig å overleve som feminist uten å få andre til å bli det?

av Hannah Helseth

Len demonstrasjon mot porno hvor gjennomsnittsalderen er 16 år, går Elin Gauffin i fremste rekke og roper "Krossa porren i paperskorgen". Kampen mot seksuelle trakassering har fått et oppsving med Fittstim-bølgen. Vägra kallas hora sitt mål er å bringe feminismen fra kulturspaltene i avisene til ungdommen.

Ungdommene må selv organisere seg til kamp om det skal bli noen forandring, sier Elin Gauffin, organisator for Elevkampanjen "Vägra kallas hora". Hun har jobbet på Rättvisapartiet sine kontorer i 8 år, før det jobbet hun et år som sykesøster på gamlehjem. Det er troen på framtida som holder motet hennes oppe. Ungdomsskoleelver som reiser seg opp og tar til motmæle. Hennes politiske prosjekt er å utvikle marxisters syn på feminismen.

– Hvordan startet Vägra kallas hora?

– Vi oppdaget en radikaliserings av unge jenter, så vi startet en kampanje mot en pornoklubb som ble stengt, sier Elin Gauffin til Rebell. – Når vi var omkring på skolene diskuterte jentene porno og andre kvinnepolitiske spørsmål. På noen skoler hadde allerede jenter organisert seg i egne jentegrupper. Det var en feministisk oppblomstring, og vi ville gi den retning. I fjor på 8.mars arrangerte vi den første temadagen på en ungdomsskole, siden det har det gått slag i slag. Hitill har vi hatt temadager for rundt 2000 elever fordelt på 10 skoler.

– Hva er det som blir tatt opp på temadagene?

– Det er forskjellige saker som bli tatt opp, men hovedtema er seksuell trakassering. Vi kaller det kjønnsmobbing. Dette er ikke et individuelt problem. Det er et samfunnsmessig problem, og det eneste som fungerer mot det er at jenter organiserer seg. Folk har blitt så vant til "hore-fitte-

slampe" språket, og sier at det bare er "vanlig snakk". Dette språket er med på å holde jenter nede og begrenser deres frihet. De blir reddet for å gå med de klærne de vil og være seksuelt aktive.

– Er det ikke et problem at ofte jenter kaller jenter for horer?

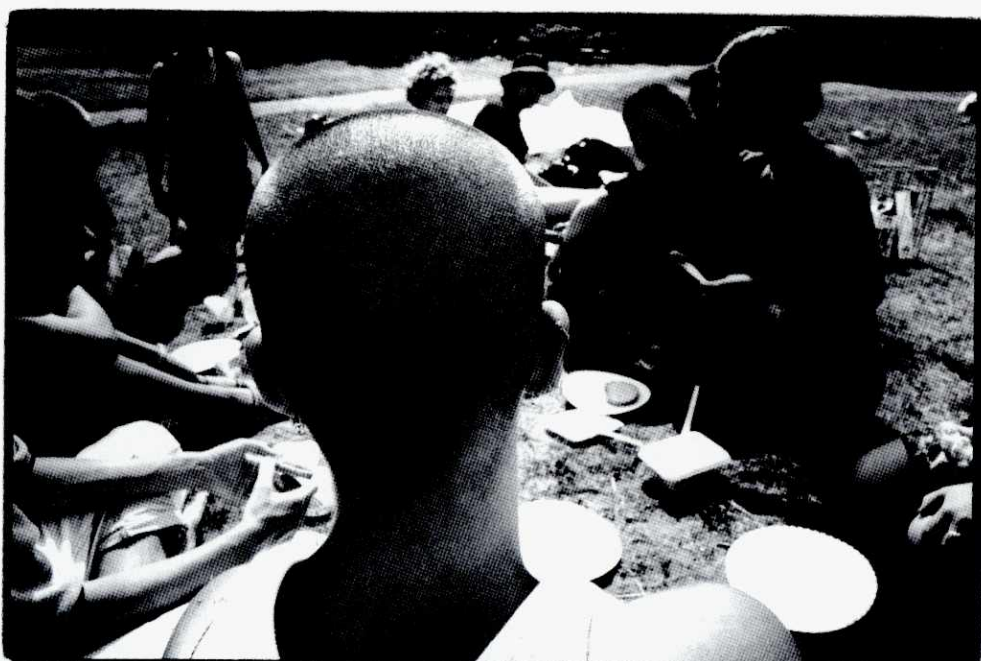
– Jenter er også oppvokst i samfunn hvor kvinner er mindreverdige, og hvor de konkurrerer mot hverandre. Derfor er det så viktig å gi jenter selvtillit og få dem til å stole på hverandre. De har jo en felles interesse av å stå samla, og av at ingen jenter blir utsatt for seksuell trakassering.

– Hvordan reagerer guttene på temadagene deres?

– Det er noen gutter som skjønner hva dette handler om. Det er ikke vanskelig å se at pornoindustrien er råttent og utnytter mennesker på det groveste. Vi deler noen ganger skolen i gutter og jenter, og så har vi gutter som prater til gutter om porno og seksuell trakassering. Det fungerer bra. De aller fleste er fornøyde med temadagene våre, selv om det er jentene som er mest positive.

– Hva er planene videre for Vägra kallas hora?

– Vi skal bygge en ny kvinnebevegelse, siden de fleste kvinnesaksforeningene er lagt ned eller spilt seg selv ut av banen. Etter det skal vi lage revolusjon, slik at vi får bukt med all undertrykking, sier Elin med et stort smil før hun marsjerer videre til en ny skole for å spre feminismens glade budskap.

I august kommer Elin Gauffin til Rød ungdoms sommerleir for å snakke om kampen mot seksuell trakassering.

foto: Klassekampen

Rettssikkerhet?

Norge har i alle år hevdet å være et foregangsland når det gjelder likestilling. Nå blir likestillingspolitikken vår anmeldt til FN's menneskerettighetskommisjon.

av Elin Volder Rutle

Kvinnens rettssikkerhet i overgrepssaker er ikke mye å skryte av. Legevakta i Oslo beregner det til å være rundt 6000 voldtekter hvert år. Påkjennningene rundt å anmelde en voldtekt er likevel så stor at kun ca. 450 anmelder hvert år. Av disse er det bare en av ti som ender med fellende dom. De fleste sakene blir henlagt fordi at kvinnen ikke kan bevise at hun ble voldtatt. I det internasjonalt anerkjente likestillingslandet går 99 av 100 overgripere fri.

Dyrt å anmelde

Nå er rettsikkerheten for voldtatte kvinner blitt enda svakere. I tillegg til at kvinner ikke blir trodd og er nødt til å gjennomleve hele overgrepet i retten, kan de nå risikere å

måtte betale erstatning til mannen de anmeldte for voldtekt.

I 1996 anmeldte en kvinne en mann for voldtekt etter en eksamensfest. Saken ble henlagt etter en slett etterforskning av politiet. Nå, fire år senere, har hun blitt dømt til å betale 20 000 i oppreisning til den mannen hun anmeldte for voldtekt.

Kvinnen ble dømt fordi hun snakket med venner om voldtekten etter at saken ble henlagt. Ikke noe annet sted i verden har det kommet frem lignende dommer. Saken sjokkerer og vekker internasjonal avsky.

Internasjonalt etterspill

I juni møtes FN i New York for å se hva som har skjedd siden den internasjonale kvinnekongressen i Beijing for fem år siden. Her må Norge svare for seg, også når det gjelder dommen i Volda. Barne- og Familieminister Karita Bekkemellem Orheim mener at denne saken er enkeltstående og ikke representativ for den generelle likestillingspolitikken. Saken er likevel ikke den første i Norge. De siste årene har to voldtektssaker endt med at de som anmeldte overgrepet har måttet betale erstatning til mannen de anmeldte. To kvinner som anmeldte incest, ble dømt for injurier, men etter å ha anket dommen slo

retten fast at de hadde rett til å ytre seg for politiet.

Aksjon

Også i Norge har saken skapt reaksjoner. Mange er rasende og villige til å gjøre noe med det. "Aksjon rettssikkerhet for kvinner" (ARK) ble dannet før den første injuri-saken kom opp i slutten av 1998. Den første kvinnen ble dømt til å betale den mannen hun anmeldte for voldtekt i underkant av 300 000. Bare noen måneder etter kom neste sak. ARK arrangerte demonstrasjon utenfor rettslokalet den dagen rettsaken i Volda startet. De laget også et opprop der de krevde økt rettssikkerhet for kvinner og har satt i gang en innsamling slik at kvinnen ikke skal ruinere seg helt når hun anker saken.

Det er stor bredde bak kravene om å forbedre kvinners rettssikkerhet. I tillegg til kvinneaktivister og uavhengige menn og kvinner fra hele landet er såpeskuespillerne godt representert i arbeidet. Kimberly Larsen fra Hotell Caesar og Simon Andersen fra Syv Søstre stiller opp med penger til innsamlingen, og Kimberly prøver også å arrangere en forestilling der inntekten går til fondet mot voldtekt.

Tove Smaadahl er leder for Kriesesentersekretariatet og var en av initiativtakerne til Aksjon Rettsikkerhet for Kvinner (ARK). Rebell har snakket med henne om dommen og om hva som skjer videre.

– Hva synes du egentlig om dommen, kvinnen ble jo dømt til å betale mindre enn mannen krevde?

– En dom er en dom, uansett om hun hadde blitt dømt til å betale 20 kroner. Og slik jeg har forstått det ble kvinnen dømt for å ha snakket med en på kriesesenteret og med lærere, sier Smaadahl til Rebell.

– Kriesesenteret og lærerne har taushetsplikt, så det er veldig usannsynlig at de har vært med på å spre rykter. Noe av bakgrunnen for dommen var også at hun hadde snakket med venner. Venner og familie er utrolig viktig som vitner i en slik sak, nettopp fordi de kommer med en oppfatning om og en observasjon av offeret et-

ter overgrepet. Venner er også viktige fordi man gjennom å snakke om det begynner å bearbeide og komme videre etter det som har skjedd. Hvis man ikke har rett til å snakke med venner, som i ettertid kan være viktige vitner, hvordan skal man da få dømt en overgriperer? En slik dom er virkelig å tvinge kvinner til taushet.

– Saken tas med til en kvinnekongress i FN-regi i juni. Hva kommer til å skje der?

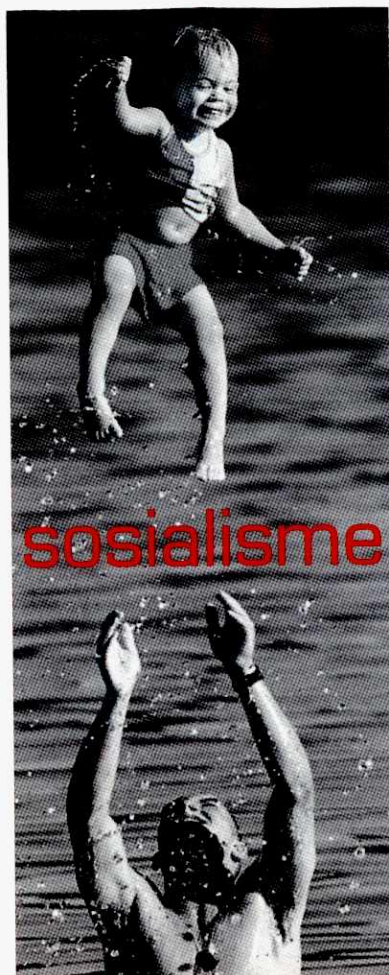
– Det er kvinnefronten som tar med saken til Konferansen i New York. Kvinnefronten har fått tillatelse til å være med i hovedforhandlingene, og de kommer til å melde dommen til lederen for FN's menneskerettighetskommisjon, Mary Robinson. Det som skjer da

er at norske myndigheter må svare for lovverket vårt og for hvordan en slik dom har kunnet falle. Kristin Krohn Devold, leder av stortingets justiskomite, mener at bevisbyrden må snus i slike saker. I stedet for at kvinnen må bevise at hun ble voldtatt, bør mannen bevise at hun lyger. Går dette gjennom har vi kanskje en lovendring allerede i mai, avslutter Tove Smaadahl.

foto: Rebekka Westgaard, Klassekampen

Aksjon rettssikkerhet for kvinner:
<http://aksjon.fix.no/rettssikkerhet/>

en **sosialisme** for vår framtid

■April 2000: Demonstrasjonene mot IMF i Washington D.C. samler over 10 000 i protest mot den stadig råere kapitalismen.

■August 2000: Revolusjonær ungdom samles på Hudøy i Norge for å planlegge hvordan folket kan ta makten og lage et sosialistisk samfunn.

■For hver dag som går blir verden mindre og mindre vår. Kapitalismen blir stadig råere og i kappløpet om pengene er hverken mennesker eller natur mye verdt.

■Flere og flere oppdager det og blir med i kampen for et samfunn for folk – et sosialistisk samfunn. Vil du være med? Kom på sommerleir da vel!

rød ungdoms
sommerleir
7-13 august
på hudøy

moro ♦ bading ♦ verksteder ♦ lek ♦ sang ♦ nye
venner ♦ diskusjoner ♦ gamle venner ♦ kunnskap
kultur ♦ seminarer ♦ romantikk

Rød Ungdom
Osterhausgt. 27, 0183
Oslo, tlf: 22 98 90 70,
faks: 22 98 90 55,
raud@ungdom.org,
www.raud.ungdom.org

